

AgEcon SEARCH
RESEARCH IN AGRICULTURAL & APPLIED ECONOMICS

The World's Largest Open Access Agricultural & Applied Economics Digital Library

This document is discoverable and free to researchers across the globe due to the work of AgEcon Search.

Help ensure our sustainability.

Give to AgEcon Search

AgEcon Search

<http://ageconsearch.umn.edu>

aesearch@umn.edu

*Papers downloaded from **AgEcon Search** may be used for non-commercial purposes and personal study only. No other use, including posting to another Internet site, is permitted without permission from the copyright owner (not AgEcon Search), or as allowed under the provisions of Fair Use, U.S. Copyright Act, Title 17 U.S.C.*

A MEZŐGAZDASÁG VILLAMOSÍTÁSA

A modern korban a mezőgazdaságnak már nemcsak a traktor a szimbóluma.

Világviszonylatban tapasztalni, hogy az utóbbi években a mezőgazdaságban is előtérbe lépett a komplex villamosítás. Ez nemcsak a munkaerőlétszám állandosult csökkenése miatt van így, hanem azért is, mert a növekvő villamosenergia-felhasználás kedvezően befolyásolhatja a mezőgazdaságban elérhető eredményeket.

Ma már szinte elképzelhetetlen az egyes mezőgazdasági termékek előállítása villamos energia felhasználása nélkül.

Az *intenzív termelés*, a különböző mezőgazdasági termények szárítása, hűtése, tárolása évről évre mind nagyobb igényt támasztanak a villamosiparral szemben. A mezőgazdasági termelés növekvő villamosenergia-igénye, a gyakorlat gyors előrehaladása is új műszaki megoldásokat vár a villamosipari szakemberektől, s ma már nem kielégítő az a tény, hogy a villamos energia minden gazdaság központjában rendelkezésre áll. A majorok teljes villamosítása, a nagy állattartó telepek, az öntözővizet szolgáltatató szivattyúházak nagy teljesítményű villamos motorjai stb. egyre korszerűbb megoldásokat és egyre növekvő mennyiségű villamos energiát igényelnek.

A villamosításnak a mezőgazdaság fejlődése, műszaki haladása szempontjából rendkívül nagy jelentősége van, de csak akkor válik valóban hatékonnyá, ha a villamos energia *felhasználásának gazdaságossági kérdéseire is előre választ lehet adni*. A legfőbb szerepe és nemzetközi vonatkozásban is nagy jelentősége éppen ebben volt a Magyarországon megrendezett IV. Országos Mezőgazdasági Villamosítási Konferenciának.

A VILLAMOSÍTÁSI KONFERENCIA

Magyarországon az országos mezőgazdasági villamosítási konferenciákat öt évenként rendezik meg.

Az I. konferencia 1955-ben, a magyar mezőgazdasági villamosenergia-ellátásának kérdéseivel foglalkozott, és tárgyalta a villamos energia mezőgazdasági keretek között történő felhasználásának a lehetőségeit.

1960-ban a II. konferencia tárgykörét a mezőgazdasági villamos berendezések *üzemelési kérdései* képezték.

Az 1966 januárjában megrendezett III. konferencia a korszerű mezőgazdasági *üzemek* villamosítási igényét tűzte napirendre.

A legutóbbi, IV. konferencia a mezőgazdasági villamosenergia-felhasználás *gazdaságosságának* a tárgykörével foglalkozott.

A IV. konferenciát a Magyar Elektrotechnikai Egyesület (MEE) és a Magyar Agrártudományi Egyesület (MAE) rendezte, de ebben közreműködött a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium (MÉM), a Nehézipari Minisztérium (NIM), a Mezőgazdasági Mérnökök Nemzetközi Szervezetének (CIGR) Magyar Nemzeti Bizottsága, az Energia-gazdálkodási Tudományos Egyesület (ETE) is. A konferencia előkészítő, szervező és lebonyolító munkáit a Magyar Elektrotechnikai Egyesület Mezőgazdasági Villamosítási Munkabizottsága végezte, élén *Sibalszky Zoltánnal*, a gödöllői Agrártudományi Egyetem docensével, aki itt 1967 óta az elnöki tiszttel tölti be.

A konferenciát előkészítő bizottság meghatározta a tanácskozás hat fő témacsoportját, s azt a különféle szaklapokon keresztül és személyes *felhívások formájában előre eljuttatta az érdekelt szakemberekhez*. E felhívásokra 45 referátum érkezett be. Sok hasznos információs anyag gyűlt össze, és a konferencia három napján 62 felszólaló vett részt a vitában.

A magyar résztvevőkön kívül a nyugat-európai országokból 1 francia, 1 holland, 4 NSZK-beli, a szocialista országokból 3 bolgár, 3 csehszlovák, 3 NDK-beli és 3 lengyel szakember jelent meg.

VITA 6 SZEKCIÓBAN

A konferencia célja az volt, hogy elősegítse a magyar mezőgazdaság villamosenergia-felhasználását mindazon területeken, ahol ez gazdaságos, továbbá, hogy feltárja és megvitassa a mezőgazdasági villamos berendezések gazdaságos üzemvitelének kérdéseit, és lehetővé tegye a hasznos tapasztalatok széles körű elterjedését. Kiss Albert dr., egyetemi tanár, a KSH elnökhelyettese, a Mezőgazdasági Mérnökök Nemzetközi Szervezete (CIGR) Magyar Nemzeti Bizottságának elnöke üdvözlő szavaiban is ezt hangsúlyozta, továbbá kiemelte, hogy a villamosítás komplexen magába foglalja a mezőgazdasági gépesítés, az építésszét és az ökonómia összefüggő feladatait.

A konferenciát Gergely István dr., mezőgazdasági és élelmiszerügyi miniszterhelyettes nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy a villamosenergia-felhasználás fokozódása összefüggésben van a mezőgazdaság általános fejlesztésével. A konkrét fejlesztés és korszerűsítés a nagyobb intenzitás irányában halad, és ez a szakosodással és a koncentrációval együtt megy végbe. Ebben a folyamatban lesz nagy szerepe a villamosításnak. A gazdaságok majorjai, telephelyei, a kialakított tartási és termelési technológiák új feladatokkal jelentkeznek, ugyanakkor a mezőgazdasági foglalkoztatottak arányának esőkenése is szorgalmazza a minél korszerűbb megoldásokat. A villamos energiát szolgáltatók nevében Szili Géza, nehézipari miniszterhelyettes szólt. Beszédében kiemelte, hogy a mezőgazdaság villamosenergia-felhasználásának hatékonyabbá tétele világvizonylatban nagy probléma. Az

Egyesült Nemzetek Szervezetének külön bizottsága van, amely ezzel foglalkozik. S ez a konferencia is, előadásai-val, kedvezően járul hozzá e nem kis feladat megoldásához. Hangsúlyozta, hogy Magyarországnak sem lehet közzömbös a mintegy 2 milliárd forint értékű mezőgazdasági villamos szerelvények, berendezések jobb kihasználása.

A mezőgazdasági villamosenergia-felhasználás tárgykörén belül a konferencia 6 témakört ölelt fel. A program szerinti sorrendben érdemes néhány szóval mindegyikről megemlékezni.

A villamosenergia-felhasználás gazdaságossága a mezőgazdasági motorikus fogyasztók területén című összefoglaló előadás 8 beérkezett dolgozat referátumát tartalmazta. Szerepeltek itt a nagyüzemi tehenészetek villamos gépesítésének gyakorlati problémái mellett az anyagmozgató gépek, az öntözőberendezések, továbbá a zártrendszerű mezőgazdasági állattartó épületek speciális villamos berendezései, az állattenyésztési folyamatok automatizálási megoldásai.

A villamosenergia-felhasználás gazdaságossága a mezőgazdaságban alkalmazott termikus fogyasztók területén című témakörhöz 9 szakdolgozat érkezett.

Az állattartást szolgáló helyiségek villamos fűtésének megoldásához francia, német, belga és magyar előadások is kapcsolódtak. Igen élénk érdeklődés kísérte a villamos padlófűtéssel kapcsolatos referátumokat. Ebben a témacsoportban volt szó a tejhűtés, a terményszárítás és a fűtőkábelekkel történő kertészeti talajfűtés villamosenergia-felhasználásáról, és annak gazdaságosságáról.

Négy dolgozat érkezett a Gazdaságos energia-hordozók megválasztásának kérdése és a villamosenergia-hordozók gazdaságos alkalmazásának határai című témához. Itt különösen sok szó volt a mezőgazdasági termények szárítása és

tárolása energiaforrásainak megválasztásáról. A gazdaságos energiafelhasználás tekintetében igen fontos — és ezért most is szerepelt — a villamosítási konferenciák állandó témája, a karbantartás. Erről a Villamos berendezések karbantartásának szerepe a mezőgazdasági villamosenergia-felhasználás gazdaságosságában című tárggyal foglalkozó szekcióban volt szó.

A legérdekesebbek egyike az ötödik témakör volt. A beérkezett 10 dolgozat között szerepelt a Villamos energia gazdaságos alkalmazása sertéshús piacra történő termelésénél című előadás is, amely értékes mondanivalóval szolgált a villamosipari szakembereknek. De szerepelt itt a villamos energia és a munkaerő közötti összefüggés, az árszabályozás, valamint a csehszlovák és a holland mezőgazdaság villamosenergia-felhasználásáról szóló előadás is. A koncentrált mezőgazdasági üzemek villamosítási kérdéseit, az állattartó telepek, az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek tapasztalatait tartalmazó dolgozatok is szerepeltek. Ezt a témakört A villamosenergia-felhasználással kapcsolatos mezőgazdasági üzemszervezés gazdaságossági kérdései című előadás vezette be.

A racionális hálózatfejlesztés, mint a gazdaságosság egyik tényezője című fő témához 6 dolgozat érkezett. Az egyenletes villamosenergia-felhasználás, a tartalék áramfejlesztők gazdaságos alkalmazásának szükségessége mellett a mezőgazdasági villámvédelem és az alumínium szerkezetű épületek villamos berendezéseiről szóló kérdések szerepeltek a dolgozatokban.

TAPASZTALATOK, TANULSÁGOK

A magyar mezőgazdaság fejlesztésének műszaki előrehaladása tekintetében rendkívül nagy jelentősége volt ennek a villamosítási konferenciának. Nemcsak a villamosenergia-felhasználás gazdaságossági kérdéseinek megvitatásá-

val, hanem azzal is, hogy a tapasztalat-cserébe bekapcsolódtak többen az európai országok legjobb mezőgazdasági villamosítási szakemberei közül. Jó szolgálatot tett a konferencia a villamosenergia-szolgáltatás hatékonyabbá tételének is. A konferencia eredményeit, tanulságait Szepessy Sándor, az Országos Műszaki Fejlesztési Bizottság (OMFB) főosztályvezetője, a MEE főtítkára foglalta össze.

A mezőgazdasági villamosítás felvetett kérdéseinek megvitatása igen aktuális volt. Lezárt egy fejlődési szakaszt, emellett felhívta a figyelmet arra is, hogy az élet megköveteli az intenzitás fokozását. A villamosenergia-felhasználás nemcsak a termelékenységet növeli, hanem a munkaerőt is pótolja, ugyanakkor hozzájárul a termelények minőségének javításához. Mindez csak oly módon lehetséges, ha a villamos energia gazdaságosan kerül felhasználásra.

A konferencián nagy hangsúlyt kaptak olyan szakmai kérdések, amelyekkel a következő 5 évben elsődlegesen kell foglalkozni.

Várható a villamos hőfejlesztő készülékek, a villamos termikus fogyasztók rohamos fejlődése. Magyarországon eddig kevés területe volt a mezőgazdaság villamosenergia-felhasználásának, de előrelátható, hogy ennek az ágazatnak a fogyasztása 1980-ig az összes villamosenergia-fogyasztásnak egyre növekvő részét teszi ki.

A konferencia érdekes témája volt a kertészeti talajfűtés is. A hazai ipar által előállítható műanyag-szigetelésű fűtőtestek a várhatóan alacsony beruházási költségekkel kedvezően fognak hatni nagy területen való felhasználásukra.

Az információ és piackutatás szemszögéből is hasznos volt ez a konferencia. Sok ipari vállalat szakembergárdája itt tájékozódott a mezőgazdaság villamosenergia-felhasználásának speciális igényéről, az új alkalmazási területek lehetőségeiről.

Fe
forrá
nak
vöbe
kulja
A
lepek
tes,
val
hogy
ban
üzem
A

S

A

z o v

MI

Iz
fel Z
A s
mez
nyú
sem
sem
volt
dalk
azon
a sz
épül
gazo

Felhívták a figyelmet a *tartalék áramforrások nagyságrendje meghatározásának* fontosságára is. A cél ma és a jövőben, hogy optimális arányban alakuljanak ki a tartalék áramforrások.

A megfelelően *szakosított állattartó telepek* kialakulásával a könnyűszerkezetes, olcsóbb épületelemek használatával mind több lehetőség nyílik arra, hogy a villamos energiát gazdaságosabban használják fel a mezőgazdasági üzemek.

A tanácskozást a külföldi szakembe-

rek részére rendezett egész napos *tanulmányi kirándulás* egészítette ki. A program keretében a Duna-kanyar szépséges látványa mellett két gazdaságot is megtekintettek a résztvevők. A *Komáromi Állami Gazdaságban* a villamos energiával működő szárítóüzem, a *Környei Állami Gazdaságban* a villamosított, zárttartású tehenészeti telep nyújtott alkalmat a tapasztalateserére.

Kovács János

SZAKIRODALOM

A NAGYÜZEMI GAZDÁLKODÁS KÉRDÉSEI

című sorozat két könyvről

(Akadémiai Kiadó, Budapest
1970.)

ZOVÁNYI ISTVÁN:

MEZŐGAZDASÁGI VÁLLALATOK ÉPÍTÉSI TEVÉKENYSÉGE

Izgalmas és időszerű témát dolgoz fel *Zoványi István* ebben a könyvében. A szocialista átszervezést követően mezőgazdasági üzemekben nagyarányú építkezések kezdődtek, melyekre sem a tervező, sem az anyagellátó, sem pedig a kivitelező vállalatok nem voltak felkészülve. A nagyüzemi gazdálkodásra való gyors áttérés után azonban nem lehetett sokáig várakozni a szükséges tároló-, istálló- és egyéb épületek elkészítésével, így a mezőgazdaság, elsősorban pedig a termelő-

szövetkezetek mintegy rákényszerültek arra, hogy saját építési igényeiket — legalábbis részben — maguk oldják meg. Ennek természetesen voltak egyéb, az elvégzett munka minőségében és költségeiben jelentkező előnyei is, ezért a mezőgazdasági üzemek később tovább fokozták építőipari tevékenységüket, és 1968-ban már *ők valószínűsítették meg a mezőgazdasági épületberuházások közel kétharmadát, pontosan 61,9%-át*. Ez az adat jól érzékelteti a mezőgazdasági vállalatok építési tevékenységének népgazdasági jelentőségét, egyben a témával foglalkozó könyv fontosságát is.

Zoványi István az adatbázis és a munkamódszer ismertetése után először általános érvényű áttekinthető képet ad a *mezőgazdasági üzemek építőipari tevékenységéről*. Ebből a részből megismerjük az építőipari tevékenység kialakulását előidéző okokat, valamint az ezzel kapcsolatos lehetőségeket. Teljesen egyértelmű, hogy elsősorban az erősebb, fejlettebb termelőszövetkezetek vállalkoztak saját építőrészlegek létrehozására, egyrészt mert náluk volt rá nagyobb szükség, másrészt pedig ők rendelkeztek leginkább az ehhez szükséges anyagi erővel.

A következő részben a szerző a *mezőgazdasági üzemek építőszervezeteinek munkájával és tevékenységük gazda-*